

ПРИЙНЯТТЯ СУБ'ЄКТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ РІШЕНЬ З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРУ ІНТЕРЕСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВА

студентка гр. АМмз-41с **Прийменко К.О.**
Сумський державний університет (Україна)

Проблема прийняття рішень в умовах окремих домогосподарств є надзвичайно актуальною, адже практика показує, що без ефективного та систематичного управління досить важко не тільки підвищувати, а й намагатися зберегти досягнутий рівень особистого добробуту.

Домогосподарство – це економічний суб'єкт, у складі одного або декількох осіб, яка самостійно приймає рішення, є власником будь-якого фактора виробництва, прагне до максимального задоволення своїх потреб, до максимізації корисності в рамках наявних ресурсів. Принципова відмінність між поняттями "домогосподарство" і "сім'я" полягає в тому, що домогосподарство ширше за своїм складом за рахунок осіб, які ведуть загальне із сім'єю домашнє господарство, але не пов'язані з членами сім'ї відносинами спорідненості. З цих міркувань, одна людина, котра живе окремо, не вважається сім'єю, проте її діяльність із самостійної організації побуту є домогосподарством, яке може складатися з однієї або кількох сімей.

Домогосподарство як специфічний суб'єкт господарювання має відповідну мету, яка за своєю значимістю поділяється на головну (стратегічну) і проміжну, підпорядковану головній (тактичну). Загальна мета ведення домогосподарства – досягнення високого рівня облаштування домашнього побуту і підвищення матеріального достатку. Інші цілі домогосподарства можуть відрізнятися залежно від ціннісних орієнтацій, ресурсів і можливостей сім'ї. Головною метою домогосподарства можуть бути: розвиток будь-якого виду домогосподарської діяльності, організація індивідуального підприємництва, накопичення сімейних заощаджень, будівництво житла, купівля автотранспорту тощо. При цьому проміжна (тактична) мета ставиться задля досягнення головної (стратегічної). У сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки домогосподарство як економічна одиниця господарювання стає дедалі вагомішим суб'єктом фінансових відносин, взаємодіючи з державою, підприємствами і організаціями, а також інститутами фінансового ринку.

Метою економічної діяльності домогосподарства є підтримання та покращення власного існування. Механізм реалізації цієї мети заснований на споживанні економічних благ в умовах обмежених ресурсів. Домогосподарства як економічні суб'єкти приймають рішення про кількість і якість споживання економічних благ, а також про джерела доходу на їх придбання. Домогосподарства виступають в економічних відносинах як власники і постачальники факторів виробництва, що знаходяться у приватній власності.

На процес прийняття рішень в домогосподарствах впливає низка внутрішніх факторів (рівень економічної активності та фінансової грамотності громадян, їхня схильність до ризику, рівень організації й ведення бюджету домогосподарства) і зовнішніх факторів, таких як рівень ринкової інформації (адже якість та доступність інформації, якою володіє домогосподарство, суттєво впливає на процес управління фінансами і, як наслідок, на прийняття

ефективних фінансових рішень, особливо при формуванні інвестиційного портфеля домогосподарства).

В процесі економічної діяльності домогосподарства приймають численні рішення, які виокремлено у дві основні групи: рішення з приводу формування обсягів і структури джерел доходів та рішення з приводу формування обсягів і структури майбутніх витрат. Крім того, домогосподарства приймають також рішення, пов'язані з формуванням фонду робочого часу та управлінням власністю.

Суттєвий вплив на прийняття фінансових рішень здійснюють особистісні характеристики та індивідуальні уподобання членів домогосподарств і, що найважливіше, їхня схильність до ризику. Зважаючи на те, що економічні ризики є невід'ємним атрибутом сучасного життя, перед домогосподарствами постає важливе завдання – навчитися якомога ефективніше управляти ними. Визначальною умовою управління ризиками є уміння членів домогосподарства передбачати та мінімізувати їх на основі дослідження загальних і конкретних причин ризику, його ступеня, головних обставин, за яких він виникає, зіставлення вигоди й ризику, властивих кожному з альтернативних напрямів діяльності домогосподарства тощо. Окремим питанням є умови прийняття рішень одним із суб'єктів домогосподарства під впливом інших членів. У випадку коли інтереси, мета та критерії всіх чи більшості членів домогосподарства збігаються з інтересами даного суб'єкта прийняття рішення є позитивним і ефективним, в іншому випадку домогосподарство створює складні фінансові, організаційні та емоціонально-психологічні умови для прийняття рішень, що протирічать меті чи цінностям домогосподарства.

Уміння у процесі взаємодії всіх членів домогосподарства приймати ефективні економічні рішення можуть зреалізувати забезпечення матеріальних та духовних потреб його членів, зростання яких відображається передусім на доходах членів домогосподарства.

1. Можайкина Н.В. Домохозяйства в переходной экономике // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Економічна серія № 523. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2001 - С.43-46.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Глівенко С.В.

Прийменко, К.О. Прийняття суб'єктами економічних рішень з урахуванням фактору інтересів домогосподарства [Текст] / К.О. Прийменко, кер. С.В. Глівенко // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. — Суми : СумДУ, 2015. — С. 435-436.